O'ZBEKISTON TURIZMIDA RAQAMLASHTIRISH VA BARQAROR RIVOJLANISH MASALALARI

Turanova Diyora Valijon qizi
Qo'qon Universiteti o'qituvchisi
adiyora1995@gmail.com
DOI:https://doi.org/10.5281/zenodo.22863351

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekiston turizm sohasida raqamli transformatsiya va barqaror rivojlanish strategiyalari tahlil qilinadi. Smart-turizm, e-xizmatlar, mobil ilovalar va raqamli platformalarning joriy etilishi, shuningdek, ekologik va madaniy barqarorlik masalalari o'rganilgan. Tadqiqot natijalariga ko'ra, raqamlashtirish turistlar tajribasini yaxshilash, xizmat sifatini oshirish va sohaning raqobatbardoshligini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Shu bilan birga, raqamli savodxonlik, kiberxavfsizlik va infratuzilma muammolari saqlanib qolmoqda. Maqolada amaliy tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: raqamli turizm, smart-turizm, barqaror rivojlanish, e-xizmatlar, O'zbekiston, digital transformatsiya.

ВОПРОСЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ И УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ

Аннотация. В статье анализируются стратегии цифровой трансформации и устойчивого развития туристической отрасли Узбекистана. Изучены внедрение смарт-туризма, электронных услуг, мобильных приложений и цифровых платформ, а также вопросы экологической и культурной устойчивости. По результатам исследования, цифровизация является важным фактором улучшения туристического опыта, повышения качества услуг и обеспечения конкурентоспособности отрасли. Вместе с тем сохраняются проблемы цифровой грамотности, кибербезопасности и инфраструктуры. В статье даны практические рекомендации.

Ключевые слова: цифровой туризм, смарт-туризм, устойчивое развитие, электронные услуги, Узбекистан, цифровая трансформация.

ISSUES OF DIGITALIZATION AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TOURISM IN UZBEKISTAN

Annotation. The article analyzes the strategies of digital transformation and sustainable development of the tourism sector in Uzbekistan. The introduction of smart tourism, e-services, mobile applications and digital platforms, as well as issues of environmental and cultural sustainability are studied. According to the research results, digitalization is an important factor in improving the tourist experience, enhancing service quality and ensuring the competitiveness of the sector. At the same time, problems of digital literacy, cybersecurity and infrastructure remain. Practical recommendations are given in the article.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Keywords: digital tourism, smart tourism, sustainable development, e-services, Uzbekistan, digital transformation.

Kirish

Zamonaviy turizm sanoati raqamli texnologiyalar ta'sirida tub o'zgarishlarga uchramoqda. Mobil ilovalar, sun'iy intellekt, big data, blokcheyn va smart-destinatsiya kontseptsiyalari turistlar tajribasini shaxsiylashtirish, operatsion samaradorlikni oshirish va barqarorlikni ta'minlashga xizmat qilmoqda[1].

O'zbekiston ham bu tendensiyadan chetda qolmayapti. Hukumat tomonidan yagona raqamli platformalar, e-viza, onlayn bronlash tizimlari va smart-muzeylar loyihalari amalga oshirilmoqda. Ushbu maqola raqamlashtirish jarayonining hozirgi holati, imkoniyatlari va to'siqlarini tahlil qiladi.

Tahlil va natijalar

E-xizmatlar va yagona platformalar

O'zbekistonda e-viza tizimi, onlayn mehmonxona bronlash, turoperatorlar uchun raqamli platformalar joriy etilgan. 2026-yildan milliy turizm yagona platformasi ishga tushirilishi rejalashtirilgan[4]. Bu turistlarga bitta oynadan barcha xizmatlarga kirish imkonini beradi.

Smart-turizm va innovatsiyalar

Samarqand, Buxoro, Xiva kabi shaharlarda smart-muzey, AR/VR texnologiyalari, interaktiv navigatsiya tizimlari sinovdan o'tkazilmoqda. Xivaning Ichan-Qal'asini "aqlli muzey-shahar"ga aylantirish loyihasi diqqatga sazovor[2].

1-jadval. Raqamli turizm elementlarining rivojlanish darajasi

Element	Hozirgi holat	Istiqbol (2030)
E-viza / vizasiz	90+ mamlakat	Kengaytirish
Yagona platforma	Ishlanmoqda	To'liq ishga tushirish
Smart-muzeylar	Sinov bosqichi	Asosiy shaharlarda
Mobil ilovalar	Cheklangan	Integratsiyalashgan
Big Data / AI	Boshlang'ich	Keng qo'llanilish

Barqaror turizm masalalari

Barqaror turizm – ekologik, ijtimoiy va iqtisodiy muvozanatni saqlagan holda rivojlanishni nazarda tutadi. O'zbekistonda ekoturizm, ziyorat turizmi va madaniy merosni saqlash yo'nalishlari ustuvor hisoblanadi. YuNESKO obidalarining haddan tashqari yuklanishi (overtourism) xavfi mavjud bo'lib, buni boshqarish uchun raqamli monitoring tizimlari zarur[5].

Muammolar va yechimlar

Asosiy muammolar: raqamli savodxonlik pastligi, kiberxavfsizlik xavflari, infratuzilmaning notekis rivojlanishi, malakali IT-kadrlar tanqisligi. Yechim sifatida: kadrlar tayyorlash dasturlari, xalqaro tajriba almashish, investitsiyalarni jalb qilish va davlat-xususiy sheriklikni kuchaytirish tavsiya etiladi[3].

Xulosa

Raqamlashtirish va barqarorlik O'zbekiston turizmining kelajakdagi raqobatbardoshligini belgilovchi asosiy omillardir. 2030-yilgacha qo'yilgan maqsadlarga erishish uchun raqamli infratuzilmaga sarmoya kiritish, smart-turizm loyihalarini kengaytirish va barqaror amaliyotlarni joriy etish zarur. Bu orqali mamlakat nafaqat turistlar sonini, balki ularning qolish muddati va xarajatlarini ham oshirishi mumkin.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Discover Sustainability. Smart and sustainable tourism strategies for Uzbekistan in the digital era. Springer, 2026.
2. Central Asian Journal of Innovations on Tourism Management and Finance. Innovative Transformation of Uzbekistan's Tourism Sector. 2025.
3. Journal of Management and Economics. Digital Transformation Of Tourism In Uzbekistan: E-Services And Tourism Safety. 2025.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qarori. Turizm qo'mitasi faoliyatini tashkil etish... 2025-yil noyabr.
5. EPRA International Journal. Digital Transform in Tourism: Trends, Challenges, and Opportunities. 2024.
6. UNWTO va WTTC hisobotlari asosida tahlil.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.